

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
---------------------	----

Część I

Zagadnienia ogólne	15
--------------------------	----

1. Wprowadzenie	16
2. Podstawowe pojęcia	17
3. Klasyfikacja organów państwowych	20
4. Systemy rządów	21
4.1. System parlamentarno-gabinetowy	21
4.2. System prezydencki	22
4.3. System półprezydencki	22
4.4. System komitetowy (zgromadzeniowy)	23
5. System konstytucyjnych organów państwowych w Polsce	23

Część II

Źródła prawa	29
--------------------	----

1. Konstytucyjne podstawy źródeł prawa	29
2. Źródła powszechnie obowiązującego prawa	31
2.1. Konstytucja	32
2.2. Ustawy	34
2.3. Rozporządzenie z mocą ustawy w czasie stanu wojennego	35
2.4. Umowy międzynarodowe	37
2.5. Prawo Unii Europejskiej	39
2.6. Rozporządzenie	40
2.7. Akty prawa miejscowego	44
3. Obowiązkiwanie aktów powszechnie obowiązującego prawa	45
4. Źródła prawa wewnątrznie obowiązującego	46
4.1. Uchwały Rady Ministrów	46
4.2. Zarządzenia Prezesa Rady Ministrów i ministrów	47

Część III

Organy władzy ustawodawczej	48
1. Izba pierwsza – Sejm Rzeczypospolitej Polskiej	48
1.1. Posel na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej	49
1.1.1. Procedura wyboru posłów	50
1.1.1.1. Zasada powszechności	50
1.1.1.2. Zasada równości	51
1.1.1.3. Zasada tajności	52
1.1.1.4. Zasada bezpośredniości	52
1.1.1.5. Zasada proporcjonalności	52
1.1.1.6. Zasada wolnych wyborów	53
1.1.1.7. Organy wyborcze	53
1.1.1.8. Zgłaszanie list kandydatów na posłów	54
1.1.1.9. Kampania wyborcza	55
1.1.1.10. Głosowanie	58
1.1.1.11. Ustalanie wyników wyborów	58
1.1.1.12. Ważność wyborów	59
1.1.1.13. Uzupełnianie składu Sejmu	60
1.1.2. Status prawny posła	60
1.1.2.1. Immunitet parlamentarny	60
1.1.2.2. Niepołączalność	62
1.1.2.3. Prawa i obowiązki parlamentarzystów	64
1.2. Ustrój wewnętrzny Sejmu	65
1.2.1. Tryb funkcjonowania Sejmu	65
1.2.1.1. Kadencja Sejmu	65
1.2.1.2. Posiedzenia Sejmu	66
1.2.2. Marszałek Sejmu	67
1.2.3. Prezydium Sejmu	70
1.2.4. Konwent Seniorów	71
1.2.5. Komisje sejmowe	72
1.2.6. Sekretarze Sejmu	74
1.2.7. Formy zrzeszania się posłów	75
1.2.8. Kancelaria Sejmu	75
1.3. Pozycja ustrojowa Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej	76
1.3.1. Funkcja ustrojodawcza	76
1.3.2. Funkcja ustawodawcza	78
1.3.3. Funkcja kontrolna	81
1.3.4. Funkcja kreacyjna	85
1.3.5. Funkcja międzynarodowa	86
2. Izba druga – Senat Rzeczypospolitej Polskiej	87
2.1. Senator Rzeczypospolitej Polskiej	88
2.1.1. Procedura wyboru senatorów	88
2.1.1.1. Uwagi ogólne	88
2.1.1.2. Zgłaszanie kandydatów na senatorów	89

2.1.1.3.	Kampania wyborcza	90
2.1.1.4.	Głosowanie	90
2.1.1.5.	Ustalenie wyników wyborów	90
2.1.1.6.	Uzupełnianie składu Senatu	91
2.1.2.	Status prawny senatora	91
2.2.	Ustrój wewnętrzny Senatu Rzeczypospolitej Polskiej	91
2.2.1.	Tryb funkcjonowania Senatu	92
2.2.1.1.	Kadencja Senatu	92
2.2.1.2.	Posiedzenia Senatu	92
2.2.2.	Marszałek Senatu	93
2.2.3.	Prezydium Senatu	94
2.2.4.	Konwent Seniorów	94
2.2.5.	Komisje senackie	95
2.2.6.	Sekretarze Senatu	96
2.2.7.	Formy zrzeszania się senatorów (kluby, koła, zespoły)	96
2.2.8.	Kancelaria Senatu	96
2.3.	Pozycja ustrojowa Senatu Rzeczypospolitej Polskiej	97
2.3.1.	Funkcja ustrojodawcza	98
2.3.2.	Funkcja ustawodawcza	98
2.3.3.	Funkcja kontrolna	100
2.3.4.	Funkcja kreacyjna	101
2.3.5.	Funkcja integracyjna	101
3.	Zgromadzenie Narodowe	101

Część IV

Organy władzy wykonawczej	104
1. Istota i pojęcie zasady podziału władz w Konstytucji RP	108
2. Prezydent RP	110
2.1. Wybór Prezydenta RP	121
2.2. Prezydent Rzeczypospolitej jako najwyższy przedstawiciel państwa polskiego	125
2.2.1. Kompetencje reprezentacyjne Prezydenta o charakterze międzynarodowym	126
2.2.2. Kompetencje reprezentacyjne Prezydenta o charakterze wewnątrzpaństwowym	127
2.2.3. Uprawnienia wykonywane za kontrasygnatą	131
2.3. Prezydent Rzeczypospolitej jako gwarant ciągłości funkcjonowania władzy państwowej	133
2.3.1. Uprawnienia prawotwórcze Prezydenta	133
2.3.2. Uprawnienia w sferze działania Sejmu i Senatu	135
2.3.2.1. Uprawnienia o charakterze inspiracyjnym, pobudzającym izby parlamentarne do podejmowania działań stanowiących realizację ich kompetencji	136
2.3.2.2. Uprawnienia do dokonywania korekty rozstrzygnięć parlamentu	138

2.3.3.	Uprawnienia w sferze działania Rady Ministrów	141
2.3.3.1.	Uprawnienia o charakterze organizacyjnym	141
2.3.3.2.	Uprawnienia o charakterze inspiracyjnym	142
2.3.3.3.	Uprawnienia o charakterze korygującym	143
2.3.3.4.	Wspólne wykonywanie działań z zakresu władzy wykonawczej przez Prezydenta i Radę Ministrów	143
2.3.4.	Uprawnienia o charakterze sankcji nieprawidłowej działalności	145
2.3.5.	Uprawnienia w sferze działania sądów	146
2.3.6.	Uprawnienia w sferze działania Narodowego Banku Polskiego	147
2.3.7.	Uprawnienia w sferze działania Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji	147

3.	Pozycja ustrojowa i kompetencje Rady Ministrów	148
3.1.	Skład Rady Ministrów	149
3.2.	Powolywanie rządu	149
3.3.	Odpowiedzialność rządu	150
3.4.	Prezes Rady Ministrów	151
3.5.	Zadania i kompetencje Rady Ministrów w sferze polityki wewnętrznej i zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej	151

Część V

	Organy władzy sądowniczej	155
1.	Sądy powszechne i wojskowe. Status sędziego	155
1.1.	Uwagi wstępne	156
1.2.	Sądy powszechne	158
1.2.1.	Organizacja sądów powszechnych	158
1.2.2.	Nadzór nad działalnością administracyjną sądów	158
1.3.	Sądy wojskowe	162
1.4.	Status konstytucyjny sędziego	163
1.4.1.	Sposób powolywania sędziów	164
1.4.2.	Opróżnianie stanowiska sędziego	166
1.4.3.	Niedopuszczalność przeniesienia	168
1.4.4.	Immunitet sędziowski	170
1.4.5.	Status materialny sędziego	170
1.4.6.	Apolityczność i niepołączalność stanowiska sędziego	171
1.5.	Ławnicy	171
2.	Sąd Najwyższy	174
2.1.	Geneza	175
2.2.	Sąd Najwyższy współcześnie	178
2.2.1.	Normatywne podstawy funkcjonowania SN	178
2.2.2.	Kompetencje SN	178
2.2.3.	Skład i organizacja SN	179
2.2.4.	Obowiązki i prawa sędziów SN	181
2.2.5.	Niezawisłość sędziowska i odpowiedzialność dyscyplinarna	182
3.	Sądy administracyjne	183
3.1.	Geneza sądownictwa administracyjnego	184

3.2. Sądy administracyjne w obowiązującym stanie prawnym	186
3.2.1. Uwagi wstępne	186
3.2.2. Organizacja sądów administracyjnych	188
4. Krajowa Rada Sądownictwa	191
4.1. Historia	191
4.2. Krajowa Rada Sądownictwa współcześnie	192
4.3. Kompetencje	193
4.4. Skład i organizacja	195
4.4.1. Organy i organizacja KRS	197
4.4.2. Obrady Rady	198
5. Trybunał Konstytucyjny	200
5.1. Uwagi ogólne i historia instytucji	202
5.2. Trybunał Konstytucyjny w obecnym stanie prawnym	203
5.3. Sędziowie Trybunału Konstytucyjnego	204
5.4. Organy Trybunału Konstytucyjnego	206
5.5. Kompetencje	208
5.5.1. Kontrola konstytucyjności norm	209
5.5.2. Kontrola legalności ustaw z ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi	212
5.5.3. Badanie zgodności przepisów prawnych wydanych przez centralne organy państwa z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi i ustawami	212
5.5.4. Skarga konstytucyjna	213
5.5.5. Pytania prawne	214
5.5.6. Orzekanie Trybunału w sprawach zgodności z Konstytucją celów lub zasad działalności partii politycznych określonych w statucie lub programie partii	216
5.5.7. Rozstrzyganie sporów kompetencyjnych	216
5.5.8. Rozstrzyganie w sprawie stwierdzenia przeszkody w sprawowaniu urzędu Prezydenta	217
5.5.9. Postanowienia sygnalizacyjne	218
5.6. Postępowanie przed Trybunałem	219
6. Trybunał Stanu	223
6.1. Pozycja ustrojowa, skład i organizacja Trybunału Stanu	224
6.2. Zakres odpowiedzialności konstytucyjnej	227
6.3. Tryb postępowania w sprawie odpowiedzialności konstytucyjnej	229

Część VI

Organy kontroli i przestrzegania prawa	235
1. Najwyższa Izba Kontroli	235
1.1. Pozycja ustrojowa instytucji Najwyższej Izby Kontroli	236
1.1.1. Najwyższa Izba Kontroli jako naczelny organ kontroli państwowej ...	236
1.1.2. Zasada podległości Najwyższej Izby Kontroli Sejmowi	237
1.1.3. Zasady organizacji Najwyższej Izby Kontroli	239
1.2. Zakres podmiotowy i przedmiotowy kontroli Najwyższej Izby Kontroli	242

1.3. Postępowanie kontrolne i konsekwencje kontroli	245
2. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	247
2.1. Geneza KRRiT	248
2.2. Kompetencje KRRiT	250
2.3. Powoływanie, skład oraz organizacja KRRiT	253
3. Rzecznik Praw Obywatelskich	255
4. Rzecznik Praw Dziecka	267
5. Prokurator Generalny	276
5.1. Ujęcie historyczne	277
5.2. Pozycja ustrojowa i zasady organizacji instytucji Prokuratora Generalnego	277

Część VII

Organy centralne finansów publicznych	287
1. Narodowy Bank Polski	288
2. Rada Polityki Pieniężnej	298

Część VIII

Konstytucyjnoprawne aspekty funkcjonowania organów samorządu terytorialnego	302
1. Wprowadzenie	303
2. Samorząd gminny	305
2.1. Zakres działania i zadania gminy	307
2.2. Władze gminy	310
2.2.1. Rada gminy i komisja rewizyjna	310
2.2.2. Wójt (burmistrz, prezydent)	318
2.2.3. Organy pomocnicze gminy	321
2.3. Akty prawa miejscowego gminy	322
2.4. Mienie komunalne	323
2.5. Gospodarka finansowa gminy	325
2.6. Związki i porozumienia międzygminne	325
2.7. Stowarzyszenia gmin	327
2.8. Nadzór nad działalnością gminy	327
2.9. Ustrój miasta stołecznego Warszawy	329
3. Samorząd powiatowy	330
3.1. Zakres działania i zadania powiatu	331
3.2. Władze powiatu	333
3.2.1. Rada powiatu	334
3.2.2. Zarząd powiatu	342
3.2.3. Starosta powiatu i skarbnik powiatu	344
3.3. Akty prawa miejscowego powiatu	347
3.4. Mienie powiatu	348
3.5. Finanse powiatu	349
3.6. Związki, stowarzyszenia i porozumienia powiatów	350
3.7. Nadzór nad działalnością powiatu	351
3.8. Miasta na prawach powiatu	354

4. Samorząd wojewódzki	354
4.1. Zakres działalności samorządu województwa	357
4.2. Władze samorządu województwa	360
4.2.1. Sejmik województwa	361
4.2.2. Zarząd województwa	369
4.2.3. Marszałek województwa i skarbnik województwa	372
4.3. Mienie samorządu województwa	373
4.4. Finanse samorządu województwa	375
4.5. Współpraca zagraniczna samorządu województwa	375
4.6. Nadzór nad działalnością samorządu województwa	377
4.7. Akty prawa miejscowego samorządu województwa	380
5. Zakończenie	380
O Autorach	383